

TLM_Lausunto_SIMO_Marostenmäki-Maksniemi_valokuituhanke_27042026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakennustutkija Ylimartimo Teija**SIMO, MAROSTENMÄKI - MAKSNIEMI VALOKUITUHANKE**

Despro on pyytänyt 30.3.2026 lausuntoa Tornionlaakson museolta koskien valokuituverkon asennusta Simossa, välillä Marostenmäki - Maksniemi. Liitteenä on toimitettu päiväämätön kuituverkon yleiskartta. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.

Lausuntopyynnön ja liitekarttojen mukaan valokuitukaapeli on tarkoitus asentaa tiealueelle, Maksniementielle sekä siltä pohjoiseen erkanevien Halltien, Purotien, venetien, Lukkarilantien, urheilutien, Luotsitien, Rysätien, Poijutien, loukkutien, ja Torviaavantien alueelle, sekä Maksniementieltä etelään erkanevien Pihatien, Ruikkalantien, Särkitien, Siikatien, Harrtien sekä Välikujan varrelle. Lisäksi valokuitukaapelia asennetaan V4-tien eteläpuolelle, Vanhan Karsikontien, Kortetien, Tervastien, Sänkeläntien, Veikontien, Saarentien, Kiertotien, Kaartotien, Simonraitin, Ruikkalantien, Kauppilantien sekä Rantaväylän ja Turskantien alueelle.

Lausuntopyynnön mukaan teiden alitukset tehdään tunkkaamalla/suuntaporaamalla. Valokuitukaivannon syvyys tai leveys ei ole tiedossa, eikä se, miten valokuitukaivanto suhteutuu tiehen, mahdollisesti se asennetaan kuitenkin tien sisäluiskaan. Suunnitelmakartoissa on esitetty, kummalle puolelle tietä kaapeli sijoittuu. Lisäksi karttaan on merkitty valokuitua varten asennettavien jakokaappien paikat, mutta jakokaappien koko, tyyppi, sijoitus (maan alle vai päälle) tai ulkonäkö ei käy lausuntopyynnöstä tai kartoista ilmi. Valokuidun asennus on tarkoitus aloittaa vuoden 2026 aikana.

Rakennettu kulttuuriympäristö, maisema ja kaavatilanne

Suunnittelualue sijoittuu Länsi-Lapin maakuntakaavan (2014) alueelle. Alueella ei ole yleiskaavaa, mutta suuri osa Kemintien pohjoispuolisesta alueesta on asemakaavoitettua aluetta samoin kuin Sänkelän asuinalue Kemintien eteläpuolella. Maakuntakaavassa ja asemakaavoissa suunnittelualue on osoitettu pääasiassa asumiselle. Suunniteltua valokuitukaapelia lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY2009) on **Pohjanmaan rantatie**. Historiallisen tien parhaiten säilyneet yli kilometrin mittaiset tieosuudet ovat valtakunnallisesti merkittäviä. Marostenmäentie Simon kunnan ja Kemin kaupungin rajalta länteen on yksi näitä parhaiten säilyneistä osuuksia. Maakuntakaavassa koko Pohjanmaan rantatien linjaus, joka kulkee hankealueen läheisyydessä pääosin Marostenmäentien ja Maksniementien suuntaisesti, on osoitettu *Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittäväksi*

Tornionlaakson museon johtaja

27.04.2026

§ 49/2026

tieksi tai reitiksi, jonka kaavamääräyksen mukaan Suunnittelussa on turvattava Pohjanmaan rantatien säilyneiden osien kulttuurihistoriallisesti merkittävät ominaispiirteet.

Suunnittelualueella Marostenmäentien ja Maksniementien varsilla on muutamia kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka on luetteloitu Simon kulttuuriympäristöohjelmassa *Mutterikuistien kylät* (2013) (mm. Posti, Kylven-Väliposti, Kemheikki-Posti, Rantala, Tervas ja Ervasti).

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnitellun valokuituverkon reitin läheisyydessä ei sijaitse muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Valokuituverkko kulkee kuitenkin osittain **Pohjanmaan vanhaa rantatietä** mukaillen.

Pohjanmaan rantatiessä on RKY-osuuksien lisäksi osia, jotka on määritelty muinaisjäännöskohteeksi tai muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Lähin muinaisjäännöksenä suojeltu osuus on Simonkylässä Parpalan kohdalla kulkeva tieosuus **Vanha Rantatie** (*tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000021285*). Valokuitu on merkitty kulkemaan Pohjanmaan rantatien vanhaa linjausta mukailevan tien (Maksniementie) myötäisesti liitteen karttojen 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15 ja 16 alueella. Kyseinen tien linjaus on pysynyt alueella samalla paikalla 1700-luvun loppupuolelta 1830-luvulle ja monilta osin näihin päiviin saakka. Tätä osuutta ei ole erikseen suojeltu, mutta sen alueella tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että valokuitukaapeli kaivettaisiin mahdollisimman pitkälle jo kaivettuun maahan, muita jo olemassa olevia kaapelivetoja ja muita kunnallistekniikan kaivantoja seuraillen.

Tornionlaakson museo haluaa muistuttaa, että kaikissa työvaiheissa tulee huomioida muinaismuistolain (295/1963) 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Tornionlaakson museo) arkeologille. Tarvittaessa on haettava MML 11 § mukaisesti kajoamislupaa Museovirastolta. Niin ikään muinaismuistolain 16 §:n mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Valokuituhanke ja rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella sijaitsevien rakennetun kulttuuriympäristön kohteiden ja kyläkuvan kannalta valokuitukaivannon sijoittamiseen ja käytännön työn toteuttamiseen on hyvä kiinnittää erityistä huomioita. Tornionlaakson museo ohjeistaa työn jatkosuunnittelun osalta seuraavaa:

Vanhan Pohjanmaan rantatien tyyppillisestä pienipiirteisestä tiealueesta ja perinteisestä rakentamistavasta johtuen esimerkiksi Marostenmäentien-Maksniementien varsilla on joitakin vanhoja asuinrakennuksia, pihapiirien ulkorakennuksia ja esimerkiksi aittoja tai entisiä kaupparakennuksia hyvin lähellä tietä tai jopa tiealueella. Kaapeleiden aurauksia ei tule ulottaa 1,5–2,0 metriä lähemmäs rakennuksia. Liian lähelle ulotetut kaivannot heikentävät maan tiivyyttä

Tornionlaakson museon johtaja

27.04.2026

§ 49/2026

ja voivat liikenteen aiheuttaman tärinän vuoksi johtaa perustuskivien liikkumiseen ja siten aiheuttaa vaurioita perustuksille ja rakennuksille.

Tien varrella voi olla myös joitakin maisemallisesti tärkeitä ja/tai kookkaita puita, jotka tulee huomioida kaivantoja suunniteltaessa. Puiden säilymisedellytyksiä ei tule vaarantaa katkomalla juuria. Tieympäristön ja -maiseman osalta on myös tärkeää, että alueelle tyypillinen paikallinen kasvillisuus säilyy. Tämän vuoksi kaivantojen mahdolliseen maisemointiin ei saa tuoda maa-aineksia muualta tai kylvää muualta tuotuja siemeniä.

Lausuntopyynnön ja liitekarttojen mukaan pieniä jakokaappeja on tulossa lukuisia suunnittelualueelle. Pienten K0 kokoisten jakokaappien väristystä ei ole tuotu esiin. Kyseisen tyyppisiä kaappeja on tarjolla sekä jalustalla että ilman. Museon näkemyksen mukaan kaappeihin ei tulisi liittää jalustaa, joka kasvattaa niiden korkeutta. Jakokaappien väriyksen olisi syytä olla sama, kuin alueella jo olevien sähköverkon jakokaappien, jotta vältetään jälleen uuden erilaisen elementin tuomisesta kylämaisemaan. Kaapin tarkempaa sijoittelua suunniteltaessa tulisi pyrkiä välttämään avoimia pelto- tai niittyalueita ja sijoittamaan ne alueille/kohtiin, jossa on jo muita rakennelmia, esimerkiksi sähköverkon jakokaappeja, postilaatikkotelineitä, liikennemerkkejä, valopylväitä tms.. Jakokaappien kaltaisia rakenteita ei tule sijoittaa kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten seinustoille, kivijalkojen viereen tai kiinni rakennuksiin. Tämä koskee asuin/päärakennusten lisäksi myös muita rakennuksia ja esimerkiksi aittoja.

Muita huomioita valokuituhankkeesta

Lausuntopyyntö on hyvin pelkistetty. Siitä ei käy ilmi, miten valokuitukaivanto on tarkoitus sijoittaa suhteessa historialliseen tielinjaukseen. Lausuntopyynnöstä ei ilmene myöskään kaivannon leveys ja syvyys, minkä vuoksi museon on hankala arvioida sen vaikutusta kulttuuriperintöön.

Vastaisuudessa lausuntopyyntöihin tulee liittää työkartan lisäksi selostus, jossa valokuitukaivannon tekotapa, leveys, syvyys, sekä tien alittamisen tapa käyvät selkeästi ilmi. Samoin selostukseen on kirjattava selkeästi, liittyykö kaapeliin muita, mahdollisesti maanpäällisiä rakenteita ja jos, niin minkä kokoisia ja näköisiä ja miten ne sijoittuvat suhteessa kaivantoon. Näin vältetään epäselvyyksistä mahdollisesti aiheutuva jatkoselvitysten sekä uusien lausuntojen tarve.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologisen kulttuuriperinnön osalta arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Despro Engineering Oy, Sanna Korppi
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto
Lapin elinvoimakeskus
Simon kunta